

Makalenin Dergiye Ulaşma Tarihi: 10.08.2017
Yayın Kabul Tarihi: 04.12.2017

Swahili Konuşucularının Türkçe Ediniminde Karşılaştığı Güçlükler

The Difficulties that Swahili Speakers Encounter in Turkish Acquisition

Doç. Dr. Selma ELYILDİRİM *
Okt. Mehmet YILDİRİM **

Öz:

Bu çalışma, diller arası etki araştırmaları ışığında, Türkçe ediniminde karşılaşılan sorunları belirlemek amacıyla yürütülmüştür. Çalışmada Türkiye’de tıp eğitimi almak üzere İslam Bankası bursu kazanarak, Kenya ve Tanzanya’dan gelen, anadili Swahili olan kırk beş öğrenci yer almıştır. Veri toplarken öncelikle öğrencilere Türkçe yeterliliklerini ölçmek ve kendi içlerinde yeterlilik gruplarına ayırmak üzere bir tümce tamamlama testi verilmiştir. Daha sonra, birincisi serbest bir konuda ikincisi de Charlie Chaplin’in ‘Paten’ adlı sessiz filmiyle ilgili olmak üzere iki kompozisyon yazmaları istenmiştir. Bu kompozisyonlardan oluşturulan derlem çalışmanın veri tabanını oluşturmuştur. Veri çözümlemelerinden elde edilen bulgular kendi ana dilleri gibi eklemeli bir dil olan Türkçenin ediniminde Swahili konuşucularının en çok biçimbilim ve eklerle ilgili yanlışlar yaptıklarını, bu yanlışları ise zaman uyumu, sözcük seçimi ve mekanik yanlışların takip ettiğini göstermiştir. Bu makalede, çalışmanın dayandığı kuram ve yöntemler dikkate alınarak, Swahili konuşucularının karşılaştıkları güçlüklerin nedenleri ele alınmakta ve tartışılmaktadır.

Anahtar sözcükler: Dillerarası Etki, dil edinimi, dil yeterliliği

* Gazi Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Batı Dilleri ve Edebiyatları Bölümü, İngiliz Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, selyildirim@gazi.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0001-7829-545X>

** Gazi Üniversitesi, Türkçe Öğretim, Araştırma ve Uygulama Merkezi, mehmetyildirim@gazi.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0003-3873-8169>

Abstract: This study was carried out in order to determine the problems encountered in the acquisition of Turkish in the light of the Crosslinguistic Influence research. The study included forty-five students, whose native language was Swahili, from Kenya and Tanzania. They obtained a scholarship from the Bank of Islam to study medicine in Turkey. When collecting data, a sentence completion test was given to students to measure their Turkish proficiency and to divide them into different proficiency groups among themselves. Later, they were asked to write two essays, one of which is related to a free subject and the other one is about Charlie Chaplin's silent film 'Skate'. The corpus created from these compositions generated the database of the study. Findings obtained from data analysis showed that Swahili speakers having an agglutinative language like Turkish mostly made errors about morphology and inflective and derivative suffixes in the acquisition of Turkish, and these errors were followed by time sequence, word selection and mechanical errors. In this article, taking into account the theories and methods that the study is based on, the reasons behind the difficulties encountered by Swahili speakers are addressed and discussed.

Keywords: Crosslinguistic influence, language acquisition, language proficiency

1. Giriş

Öğrenciler yeni bir dil öğrenirken çeşitli güçlüklerle karşılaşır ve yanlış yaparlar. Corder (1967) yanlış çözümlenmelerinin dil edinimi açısından önemini tartışırken ana dil konuşucularının dahi kendi dillerini kullandıklarında yorgunluk, zihinsel yoğunluk, acele gibi fiziksel ve ruhsal nedenlerden yanlış yaptıklarına dikkat çeker. Bu bağlamda da gelip geçici anlık hatalarla dil öğrenmenin belli bir aşamasında yapılan ve öğrencinin hedef dile ilişkin bilgisini gösteren yanlışlar arasında bir ayırım yapılması gerektiğini vurgular. Öğrencinin bilgisini gösteren yanlışların sistematik olduğu görüşünü savunan Corder, bunu *geçiş edinci* (transitional competence) olarak adlandırır.

Öğrencilerin yaptığı yanlışların araştırmacılara dil öğrenim süreciyle ilgili bilgiler sunduğunu da düşünür Corder. Yapılan yanlışlar öğrencinin bulunduğu aşamada verilen *girdinin* ne kadarının *algılamalı girdiye* dönüştüğü, öğrencilerin bu süreçte kullandıkları dil öğrenim veya edinim stratejilerinin neler olduğu konusunda yol göstericidir. Bütün bunlar eğitimcilerin güçlüklerin aşılması için öğretim yöntemleri ve tekniklerini geliştirmeleri ve değiştirmeleri için fırsat tanır.

Corder'un ardından bu konuya ilgi duyan birçok dilbilimci olmuştur. Bunlardan biri de Selinker'dır (1972). Selinker yeni bir dil öğrenen kişinin ana diliyle öğrendiği hedef dil arasında bir yerde bulunan ve hem ana dilinden hem de hedef dilden farklı olan *aradil* diye terimleştirdiği bir kuram oluşturur. Ara dil çalışmaları öğrencilerin ürettiği metin ve konuşmalardaki yanlışlar üzerinde yoğunlaşmışlardır çünkü bunların öğrencinin aradil sistemi hakkında bilgi verdiğini belirtmişlerdir.

1960'lı yıllarda dikkate alınan görüşlerden biri de *Karşıtsal Çözümleme Varsayımı*'dır ve diller arasındaki farklar ve benzerliklerin belirlenmesinin dillerin öğrenilmesindeki olası güçlükler hakkında bilgi vereceği görüşüne dayanır. Davranışçılığın etkisiyle ortaya çıkan bu görüş zaman içinde fark edilen boşlukları ve birtakım pürüzleri nedeniyle uygulamada çok kabul görmeyerek şekil değiştirmiştir. Güçlükler diller arasındaki karşılaştırmanın sonucu olarak önceden belirlenmek yerine, ortaya çıktıktan sonra diller arası karşılıklı etkileşimle açıklanmaya başlamıştır. Bu etki sadece ana dilden ikinci dile değil, daha önceden bilinen dillerden yeni öğrenilen, hatta sonradan öğrenilenden daha önceden bilinen dillere olabilmektedir (Jarvis 1998, Odlin 2005, Jarvis ve Pavlenko, 2008). Böylece, Karşıtsal Çözümleme Varsayımının, Wardhaugh'un (1970, aktaran Brown 2000:211) terimiyle, zayıf biçimi günümüzde Diller Arası Etki (Cross-linguistic Influence) olarak tanımlanan şekle bürünmüştür (Brown 2000).

Yapılan çalışmalar aralarında çok büyük ses, yapı, anlamsal farklar olan dillerin edinilmesinin kimi zaman o kadar zor olmadığını, benzerlik olanların aralarındaki küçük ama ince farkların ise daha büyük sorunlara yol açtığını göstermiştir (Sjöholm 1995). Öğrenciler için güçlük çıkaran bazı özellikler ise diller arasında algılanan uzaklık veya yakınlık ilişkisi, farkındalık, belirsellik, kavramsal farklılık, öğrencilere yapılan açıklamaların algılanan girdiye dönüşmemesi gibi özelliklerdir (Jarvis ve Pavlenko, 2008).

Bu çalışma, yanlış çözümlemesi ve diller arası etki araştırmaları ışığında, Swahili konuşucusu bir grup öğrencinin Türkçe ediniminde karşılaştıkları güçlükleri belirlemek amacıyla yürütülmüştür. Çalışmada, ayrıca, öğrencilerin yanlış yapmasına neden olan olası kaynaklar üzerinde durulmaya çalışılmıştır.

2. Yöntem

2.1 Denek Grubu

Çalışmanın denek grubunu Gazi Üniversitesi Türkçe Öğretim Merkezi TÖMER'e devam etmekte olan kırk beş Swahili konuşucusu oluşturmuştur. Çalışmanın deneklerinin 12'si kız 33'ü ise erkek öğrenciydi. Bunlardan 7 kız öğrenci ve 21 erkek öğrenci Tanzanyalı, 5 kız ve 12 erkek öğrenci ise Kenyalıydı. Bu öğrenciler İslam Bankası tarafından verilen eğitim bursunu kazanarak tıp eğitimi almak üzere Türkiye'ye gelen öğrencilerdi. Bu arada, deneklerin hepsi çok dilliydi. Türkçe dışında anadilleri Swahili, Kenya'da resmi ve eğitim dili, Tanzanya'da ise sadece eğitim dili olan İngilizce ve Swahiliyle benzerliğinden dolayı çok kolay öğrenilen Arapçayı bilmekteydiler.

Öğrenciler Türkçe öğrenmek üzere buldukları merkez tarafından uygulanan bir test sonucu belirlenen yeterlilik düzeylerine göre kurlara ayrılmıştı. Ancak, öğrenciler arasında bireysel farklar olabileceği düşüncesiyle, çalışmanın yürütüldüğü dönemdeki Türkçe yeterliliklerini ölçmek ve kendi içlerinde yeterlilik gruplarına ayırmak üzere ilk tümceden sonraki tümcelerde her yedinci sözcüğün atılmasıyla

oluşturulan iki tümce tamamlama testi uygulanmıştır. Testler aynı kursa devam eden 5 farklı uyruğa sahip öğrenciye uygulanarak pilot çalışma yapılmış ve sonuçlar dikkate alınarak metinlerde bir takım değişikliklerde bulunulmuştur. Katılımcıların Türkçe yeterlilikleri ise her iki metne verilen doğru yanıtların sayısının ortalaması alınarak belirlenmiştir.

2.2 Veri kaynağı

Öğrencilerinden veri dönemin sonlanmasına birkaç haftalık bir süre kaldığında toplanmıştır. Deneklerden önce bir ders saatinde hayatlarından kendilerini en çok etkileyen olaylardan birini anlatmaları istenmiştir. Sonraki hafta ise yine ders saatinde Charlie Chaplin'in *Paten* adlı sessiz filminden 4-5 dakikalık bir bölüm izlettirildikten sonra filmde olup bitenleri anlattıkları bir kompozisyon yazmaları istenmiştir. Yazılan bu iki kompozisyondan küçük ölçekli bir derlem oluşturulmuştur. Elde edilen derlemin büyüklüğü ve cinsiyete göre dağılımı aşağıdaki tabloda sunulmaktadır.

Tablo Genel sonuçlar

Cinsiyet	Toplam	%
Kız	4558	25
Erkek	13610	75
Toplam	18168	100

Yukarıdaki tablodan görüleceği gibi, derlemin büyüklüğü 18.000 sözcüğün biraz üstündedir. Kız öğrencilerin derleme katkısı kompozisyonlardaki bütün sözcüklerin sayısı dikkate alındığında derlemin dörtte birine karşılık gelirken erkek öğrencilerin kompozisyonları dörtte üçünü oluşturmaktadır. Ancak, kız öğrencilerin toplam sayısının 12, erkeklerin 33 olduğu düşünüldüğünde bu farkın normal olduğu anlaşılmaktadır.

2.3 Veri çözümlenmeleri

Derlem oluşturulduktan sonra öğrencilerin yapmış olduğu Türkçe yanlışlar çalışmayı yürüten iki araştırmacı tarafından incelenmiş ve sınıflandırılmıştır. Araştırmacıların çözümleme sonuçları arasındaki koşutluğu belirlemek amacıyla hesaplanan Pearson korrelasyon sonucu 0.952 istatistiksel olarak 0.01 seviyesinde önemlidir. Bir diğer deyişle iki araştırmacı arasında yüksek bir korrelasyon bulunmaktadır.

Derlem çözümlenirken yararlanılan model Corder'dan (1967) alınmıştır. Bu modele göre önce yanlışlar belirlenip doğru şekilleri oluşturulmuş ve aralarındaki farktan hareketle yanlışlar biçimbilim ve sözcük türleri için Ellis'de (1997) belirtilen yanlış sınıflamalarına uygun olarak *ekleme*, *çıkarma* ve *seçim* yanlışları şeklinde gruplandırılmıştır. Zamanlar *geniş* veya *geçmiş*, sözdizim ise tümcenin

parçalarına göre *özne*, *nesne* ve *tümleç* şeklinde ayrılmış ve bu yanlışlara yol açan nedenler belirlenmeye çalışılmıştır.

3. Bulgular ve tartışma

Çözümlenmelerden elde edilen sonuçlar öğrencilerin yapmış olduğu yanlışların dağılımlarını ortaya koymuştur. Sonuçlar sunulurken cinsiyet bir değişken olarak ele alınmıştır. Genel sonuçlar aşağıdaki tablolarda verilmektedir:

Tablo Yanlışların cinsiyete göre genel dağılımı

Cinsiyet	Toplam	(%)
Kız	1562	34.2
Erkek	5071	37.2
Toplam	6643	36.5

Bu tabloda deneklerin yapmış olduğu yanlış sayısı, hem ham puan hem de bu öğrencilerin yazdığı metinlerden oluşan derlemde yer alan toplam sözcük sayısına oranına göre verilmektedir. Ham puan olarak, deneklerin 6643 yanlış yaptığı belirlenmiştir ki bu sözcük sayısına göre yüzde 36.5'lik bir orana karşılık gelmektedir. Ancak, bu yanlışların yaklaşık üçte birlik bir bölümü noktalama ve yazım yanlışları olarak sınıflandırılan mekanik yanlışlara denk gelmektedir. Toplam sayısının 2028 olduğu belirlenen bu yanlışlar çözümleme dışı bırakıldığında yanlış sayısı 4615'e düşmekte bu da yüzde 25'lik bir orana karşılık gelmektedir.

Bütün yanlışlar dikkate alınarak elde edilen sonuçlara göre, kız öğrenciler yüzde 34.2 yanlış oranına sahipken, erkek öğrenciler 37.2'lik bir oranla onların arkasından gelmektedir. Fakat kız öğrencilerin derleme katkısının erkek öğrencilerin üçte biri olduğu unutulmamalıdır. Bu noktadan hareketle erkek öğrencilerin başarı oranının kızlardan daha yüksek olduğu açıktır.

Yapılan yanlışların biçimbilim, dilbilgisi, mekanik şeklinde alt gruplara ayrılarak incelenmesi sonucu deneklerin en çok biçimbilim yanlışları yaptıkları belirlenmiştir. Öğrencilerin yaptığı biçimbilim yanlışların ekleme, çıkarma ve seçim şeklinde dağılımları cinsiyetlerine göre 3. Tabloda sunulmaktadır.

3. Tablo Biçimbilimle ilgili yanlışların dağılımı

	Ekleme		Yanlış sayısına oran (%)		Çıkarma		Yanlış sayısına oran (%)		Seçim		Yanlış sayısına oran (%)	
	K	E	K	E	K	E	K	E	K	E	K	E
Yapım Ekleri	18	53	1.1	1	25	56	1.6	1.1	20	65	1.3	1.3
Çekim Ekleri	128	320	8.1	6.3	219	676	14	13.3	137	451	8.7	8.9
Toplam	146	373	9.3	7.3	244	732	15.6	14.4	157	516	10	10.2

Üçüncü tabloda ham puan olarak hesaplanan sonuçların toplam yanlış sayısına oranından elde edilen yüzdelik değerlere göre, deneklerin sözcüklerde kullanılması gereken eklerde eksiltme yaptığını gösteren çıkarma yanlışları en yüksek yüzdeye sahipken bu yanlışların hem yapım (yüzde 1.6) hem de çekim ekleri (yüzde 14) için kız öğrenciler tarafından daha çok yapıldığı belirlenmiştir. Erkek öğrenciler için de özellikle çekim eklerinin kullanımında çıkarma yanlışlarının yüzde 13.3 ile en yüksek orana sahip olduğu görülmüştür.

Çıkarma yanlışlarını yanlış ekin seçilmesinden kaynaklanan seçim yanlışları takip etmiştir. Oran olarak ikinci sıraya yerleşen bu yanlış türünde kız ve erkek öğrencilerin yüzdesi 1.3 iken çekim eklerinde erkeklerin oranı yüzde 0.2 kızların sonuçlarından daha yüksektir.

Sözcüklerde fazladan ek kullanımı olarak kendini gösteren ekleme yanlışları genel olarak en düşük yüzdeye sahipse de, bu yanlışların cinsiyet açısından bir fark gösterdiği açıktır. Yaptıkları ekleme yanlışlarının oranı erkek öğrencilerinkinden yüzde 1.8 oranında yüksek olan kız öğrenciler özellikle çekim eklerini kullanırken fazladan ek kullanımı eğilimi göstermişlerdir.

Her bir biçimbilim yanlışlığı için, öğrencilerin yazmış olduğu metinlerden alınan ve yazım yanlışları da dahil olmak üzere herhangi bir düzeltme yapılmayan örnekler aşağıda sunulmaktadır:

4. Tablo Deneklerin yapmış olduğu yapım eki yanlışlarından örnekler

D.32 – T.2/K/E ... filmin tümü <i>sessizce</i> geçti.	YE/E
D.35 – T.67/K/E ... o günler çok <i>özlenirim</i>	YE/E
D.39 – T.10/K/E Tabakta <i>yenilsiz</i> ve <i>pisli</i> şeyler	YE/E & S
D.41 – T.2/K/K Kardeşlerimle bile <i>anlamıyorum</i>	YE/Ç
D.31 – T.10/K/E... sınavda <i>başarı</i> oldum.	YE/Ç
D.44 – T.30/K/E <i>Çalışmamı</i> gerekti ve her halde ...	YE/Ç
D.45 – T.24/K/E <i>Özgürlük</i> bir çocukluğa ...	YE/E & Ç
D.34 – T.10/K/E ... Şubak geldi heyecanlıyordum <i>yatış</i> okula	YE/S
D.43 – T.13/K/E... hayatımıza yonlendirdi, <i>yeterli</i> kadar	YE/S

Yapım eklerindeki yanlışların, aşırı genelleme, yeni sözcük oluşturan eklerin tam bilinmemesi ve yanlış ekin seçimine dayandığı, ayrıca ekler hatırlanmadığı zaman sözcüğün bilinen şeklinin tercih edilmesinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Çekim eklerinde öğrencilerin zorlanmasının nedeni ise, sondan eklemeli bir dil olan Türkçede ses uyumuna göre değişen çok sayıda ek arasından doğru-sunu seçip tümceye yerleştirememeleri gelmektedir. Bu yüzden öğrenciler çekim eklerini kullanmayarak çıkarmaktadır.

5. Tablo Deneklerin yapmış olduğu çekim eki yanlışlarından örnekler

D.28 – T.1/T/E ... çünkü pek çoğu <i>insanları</i> gidermiş	ÇE/E
D.14 – T.1/T/E <i>Hayatımda</i> çok şeyi yaptım.	ÇE/E
D.13 – T.10/T/E O <i>günde</i> bir kişi <i>yemeği</i> istemiş	ÇE/E
D.26 – T.26/T/E Bozuk <i>parası</i> vermedi ...	ÇE/Ç
D.25 – T.11/T/E şişman <i>kadın</i> görünce sandalyenin <i>kolu</i> kaldırdı	ÇE/Ç
D.24 – T.12/T/E O ders <i>çalışmayı</i> devam etti.	ÇE/S
D.13 – T.12/T/E Düşen <i>yemek yerde</i> aldı.	ÇE/Ç & S

Aslında, bu öğrencilerin ana dili olan Swahili ya da Kiswahili’de eklemeli bir dildir ve ses uyumu bulunmaktadır, ancak bu dilde isim ve fiiller ekleri önek olarak aldığı için öğrenciler dillerindeki benzerlikten olumlu anlamda yararlanamamaktadır. Çekim eklerinin seçimindeki yanlışlar ise kimi eklerle ilişkin kullanımları genellemelerinin sonucudur. Eklemeli yanlışlarında bilinen diğer dillerin etkisinden, özellikle İngilizcenin, söz edilebilir çünkü ilk örnekte görüldüğü gibi bu dilde ‘pek çok’ sözcüğünden sonra çoğul kullanım gelmektedir.

Yanlışların sözcük türlerine göre dağılımları 6. Tabloda verilmiştir. Bu tabloda ki toplam dağılım sonuçlarına göre denekler en çok sözcüklerin doğru seçiminde yanlış yapmışlardır. Cinsiyet açısından da kız öğrencilerin yapmış olduğu yanlışların yüzde 2.7 oranında erkek öğrencilerin yanlışlarından fazla olduğu görülmüştür. Sözcük eklemeli yanlışları ikinci sırada yer alırken seçim yanlışlarındaki gibi kız öğrencilerin yanlışlarının erkek öğrencilerin yanlışlarından yaklaşık yüzde 1 oranında daha fazla olduğu belirlenmiştir. Aynı eğilim, yani kız öğrencilerin daha çok yanlış yapması çıkarılma yanlışlarında da söz konusudur ama oran diğerlerine göre daha düşüktür (yüzde 0.5).

Tablo Sözcük türü yanlışlarının cinsiyete göre dağılımı

Sözcük türü	Ekleme		Yanlış sayısına oran (%)		Çıkarma		Yanlış sayısına oran (%)		Seçim		Yanlış sayısına oran (%)	
	K	E	K	E	K	E	K	E	K	E	K	E
İsim	34	100	2.1	2	29	83	1.9	1.6	52	161	3.3	3.2
Fiil	10	41	0.6	0.8	6	16	0.4	0.3	55	136	3.5	2.7
Sıfat	11	43	0.7	0.8	14	27	0.9	0.5	30	52	2	1
Zarf	26	69	1.7	1.4	7	27	0.4	0.5	24	47	1.5	0.9
Zamir	17	57	1	1.1	18	41	1.1	0.8	2	13	0.01	0.25
Edat	13	28	0.8	0.5	1	14	0.06	0.3	1	2	0.06	0.04
Bağlaç	32	70	2	1.4	3	17	0.2	0.3	2	4	0.01	0.08
Fiilimsi	9	31	0.6	0.6	5	15	0.3	0.3	13	28	0.8	0.5
Toplam	154	447	9.8	8.9	84	246	5.4	4.9	205	523	13	10.3

Sözcük türlerine göre yanlış oranlarının dağılımı kız öğrencilerin en çok sırasıyla fiil (yüzde 3.5), isim (yüzde 3.3), zarf (yüzde 1.5) ve sıfat (yüzde 1), erkek deneklerin ise isim (yüzde 3.2), fiil (yüzde 2.7), sıfat (yüzde 1) ve zarf (yüzde 0.9) seçimlerinde yanlış yaptığını ortaya koymuştur. Sözcük ekleme yanlışlarında ilginç bir şekilde her iki cinsiyet grubu için de isim, bağlaç, zarf ve zamirlerin geldiği görülmüştür. Zamirler dışında bütün bu sözcük türlerinde kız öğrenciler erkek öğrencilerden daha fazla yanlış sözcük kullanmışlardır. Ancak, bağlaçlardaki yüzde 0.6'lık fark hariç tutulduğunda diğer sözcük türleri için fark 0.1 ile 0.3 arasında değişmektedir. Çıkarma yanlışları en çok isim (yüzde 1.9 kız öğrenciler ve 1.6 erkek öğrenciler) ve zamirlerde (yüzde 1.1 kız öğrenciler ve 0.8 erkek öğrenciler) yapılmıştır.

7. Tablo Deneklerin yapmış olduğu isim yanlışlarından örnekler

- D.41 – T.6/T/K bu şekilde *lise okul* bitirip İ/E
D.24 – T.5/T/E ilk gün liseye girdiğim *zaman* İ/E
D.25 – T.7/T/K Türkçem iyiye giderek (*yanlışımı*) biraz sonra İ/Ç
D.32 – T.12/T/E burs ile (*ilgili*) ayrıntılar İ/Ç
D.23 – T.10/T/K... yemek büyük tabağa temizlik *şeyleri* koyup İ/S
D.24 – T.1/T/K Ünlü *komikçiler*nden İ/S

8. Tablo Deneklerin yapmış olduğu fiil yanlışlarından örnekler

D.27 – T.3 & 4/T/E	...babasına <i>kalktı</i> ... O baba, kalkıyor hemen ceket	F/E
D.27 – T.19/T/E	onlar <i>vuruyorlar</i> ve bu başka garson Stout'a vurdu	F/E
D.33 – T.11/T/K	Gittiğim yere bilgim...sadece gezmek için (<i>çıktım</i>)	F/Ç
D.23 – T.17/T/K	kahraman olduğunu, ve onunla bir hayat yaşıyordum (<i>yaşadığımı hayal ettim</i>)	F/Ç
D.26 – T.18/T/E	Tavuk kesirken ... yüzünü <i>pislendi</i> (kirletti).	F/S
D.23 – T.8/T/K	Kurtuluş Park'ta <i>karşılaştık</i> (buluştuk).	F/S

Örneklerde görüldüğü gibi, isim, fiil ve diğer sözcük türlerinin kullanımında gözlenen yanlışlar için diller arası etkileşimden söz edilebilir. Öğrencilerin İngilizcedeki 'high school' sözcüğündeki gibi *lise okul* sözcüğünü kullanması ya da buluşmak yerine İngilizcede yer alan 'meet' sözcüğünün Türkçede çeviri eşdeğerlerinden biri olan 'karşılaşmak' sözcüğünün yerleştirilmesi bu durumu örneklemektedir. Bunun dışında, *komikçi*, *pislenmek*, *ciddi*, *yanlışlığı*, vb. gibi benzer sözcüklerin seçildiği görülür. Bu öğrencilerin sözcüklerin anlam alanını tam bilmediklerini ve *eşlik yapan* örneğinde olduğu gibi bir arada kullanılabilecek sözcüklerle ilgili kısıtlamaları algılayamadıklarını göstermektedir.

9. Tablo Deneklerin yapmış olduğu sıfat yanlışlarından örnekler

D.42 – T.8/K/E	... ilginç <i>bir</i> hareketler yaptı	S/E
D.34 – T.27/K/E	<i>Her</i> hangi okula gidersen, hala başarılı	S/E
D.30 – T.12/K/E	Fakat (<i>her</i>) şey öyle güzel değil.	S/Ç
D.30 – T.4/K/E	başka (<i>bir</i>) garsonla çarpır	S/Ç
D.25 – T.1/K/K	<i>bilgisiz</i> (beceriksiz) garsondan olaya çıktı	S/S
D.35 – T.8/K/E	Charles, <i>ciddi</i> (önemli) bir işi yapmadı	S/S

10. Tablo Deneklerin yapmış olduğu zamir yanlışlarından örnekler

D. 28- T.10/T/E	<i>Bence</i> , daha mutlu olacağım, eğer ailem zengin olacaksa ...	Z/E
D.23 – T.3/T/K	hiç (<i>kimse</i>) gelmediler	Z/Ç
D.29 – T.18/K/EB	<i>Bunun</i> gibi şeyler bana cehennem...	Z/S

11. Tablo Deneklerin yapmış olduğu zarf yanlışlarından örnekler

D.30 – T.3/K/E	<i>Öylesine</i> ben positif gibi yaşamak	ZA/E
D.24 – T.20/K/E	... ben, ondan daha (çok) çalışmalıydım	ZA/Ç
D.34 – T.23/K/E	Her zaman (seferinde) kesmek çalışırken ...	ZA/S

Öğrencilerin çıkardıkları sözcükler gelmesi gereken sözcüğü bilmeme ya da hatırlayamamanın yanı sıra dikkatsizlik ve unutma gibi nedenlere dayanabilir. Eklemeler ise *her hangi okula, bir hareketler, bence, öylesine, vermeye başlayarak, toplayıp ve örneklerinde olduğu gibi bağlamda ihtiyaç duyulmayan fazladan bir sözcüğün yerleştirildiğini gösteriyor.*

12. Tablo Deneklerin yapmış olduğu bağlaç yanlışlarından örnekler

D.32 – T.11/K/E	Garsonun taşıyacak yemekleri tavandan toplayıp ve yine	B/E
D.18 – T.11/K/E	yemeki yerden aldığını malzemelerini de hep	B/Ç
D.8 – T.13/T/E	ama başka parası Chaplin’da kaldı ama (ve)	
	Chaplin ona para vermek ...	B/S

13. Tablo Deneklerin yapmış olduğu fiilimsi yanlışlarından örnekler

D.21 – T.7/T/E	mikrofonu seyrecilere vermeye başlayarak (verip)	F/E
D.22 – T.12/T/E	okyanusun güzelliği (anlatan) bir resmi yapacağım	F/Ç
D.11 – T.6/T/E	Bana da eşlik yapan (eden) kardeşim ...	F/S

14. Tablo Deneklerin yapmış olduğu edat yanlışlarından örnekler

D.4 – T.2/T/K	Saat 11’e kadar uyandım	E/E
D.7 – T.18/T/E	Onlar bizim (gibi) Svahilce konuşuyorlardı.	E/Ç
D.10 – T.7/T/E	... şoförler yanlışlığı için (hatasından dolayı) çocukları ...	E/S

Bu yanlışların dışında deneklerin yapmış olduğu sözdizim yanlışları belirlenmiş ve bunların özne, tümleç ve diğer şeklinde dağılımları bulunmuştur. Bunlar öğrencilerin tümcede öğelerin yerini değiştirmeleri sonucu ortaya çıkan yanlışlardır. Aşağıdaki tabloda sunulan sonuçlardan görüleceği üzere, sözdizim yanlışlarında hem kız hem de erkek öğrenciler tümlecin yerini özneye göre daha çok yanlış kullanmışlardır. Ayrıca, hem kızlar hem de erkekler çoğunlukla yüklem ve isim öbeklerinde sıfatın yerini yanlış kullanmanın yer aldığı diğer sözcük türlerinin sıralanmasında yanlış yapmıştır.

Tablo Sözdizim yanlışlarının cinsiyete göre dağılımı

	Özne		Yanlış sayısına oran (%)		Nesne - Tümeleş		Yanlış sayısına oran (%)		Diğer		Yanlış sayısına oran (%)	
	K	E	K	E	K	E	K	E	K	E	K	E
Toplam	10	17	0.64	0.33	27	53	1.7	1	17	85	1	1.67

16. Tablo Deneklerin yapmış olduğu söz dizim yanlışlarından örnekler

D.17 - T.22/K/E	bir şişman kadın / şişman bir kadın	SD
D.1 - T.4/K/K	çok güzel şeyler Türkiye hakkında/ Türkiye hakkında çok güzel şeyler	SD
D.2 - T.12/K/K	o kadar evim okuldan uzak ki/ evim okuldan o kadar uzak ki	SD

Zaman uyumu yanlışlarının sunulduğu 17. Tablodaki sonuçlar öğrencilerin geçmiş zamanda oluşturulmuş tümceler arasında uyum sağlamada zorlandıklarını göstermektedir çünkü kız öğrenciler de erkek öğrenciler de geçmiş zaman ya da geçmiş zamanla ilgili birleşik zamanların kullanımında yüksek oranda yanlış yapmışlardır. Öğrencilere verilen birinci konu 'hayatlarında onları en çok etkileyen olaylardan biri' olduğu için geçmiş zamanla ve ikincisi ise Charlie Chaplin filminde seyrettikleri bir film parçasındaki olayları anlatacakları bir metin olduğu için geniş veya geçmiş zamanla oluşturulmuş tümceler olmak durumundaydı. Oysa, öğrenciler önce geçmişle başlayıp sonra geniş ya da şimdiki zamana geçmekte ya da tam tersi geniş veya şimdiki zamanla başlayıp geçmiş zamanla devam etmektedir.

Tablo Zaman uyumu yanlışlarının cinsiyete göre dağılımı

	Şimdiki zaman		Yanlış sayısına oran (%)		Geçmiş zaman		Yanlış sayısına oran (%)	
	K	E	K	E	K	E	K	E
Toplam	14	44	0.89	1.9	63	177	4	3.49

18. Tablo Deneklerin yapmış olduğu zaman uyumu yanlışlarından örnekler

- D.1 – T.6/T/K Ama hiç iyi hissetmiyordum çünkü onlardan ayrılacağım. Z/G
 D.20 – T.13/T/K Yemek bittikten sonra bir oyun oynuyorduk. Z/G
 D.3 – T.14/T/E Sonra her özel şirket bana şirketlerinde davet ediyorlar. Z/G

Deneklerin yaptığı yanlışlar arasında az sayıda (genel toplamda 100 tane) yanlış sözcük kullanımı ve (genel toplamda 42 tane) anlatım bozukluğu yanlışları belirlenmiştir. Anlatım bozukluğu yanlışlarının Kenyalı erkek öğrenciler tarafından yapılması öğrencilerin yazarken zorlandıklarını ve kimi zaman anlatmak istediklerini doğru ifade edemeyip okuyucu tarafından anlamlandırılmayan tümcecikler oluşturduklarını göstermektedir.

Çalışmaya denek olarak katılan Swahili konuşucularının yapmış olduğu yanlışlar içinde noktalama işaretlerinin kullanımı ve yazım ile ilgili yanlışlar mekanik yanlışlar olarak sınıflandırılmıştır. Bu yanlışlar, daha önce belirtildiği gibi, toplam yanlışların üçte birini oluşturmaktadır. Onuncu tabloda sunulan noktalama ve yazım yanlışlarının dağılımına göre öğrenciler en çok seçim yanlışları (kız öğrenciler için yüzde 25 ve erkek öğrenciler için yüzde 38.7) yapmıştır. Yapılan noktalama seçim yanlışları virgül yerine üç nokta, soru işareti yerine nokta, virgül yerine nokta gibi öğelerin konmasından oluşmuştur. Çıkarma yanlışları kullanılması gereken harf ya da noktalama işaretinin tümceden çıkarılması sonucu ortaya çıkmıştır. Öğrenciler hem noktalama işaretlerini hem de harfleri konmaması gereken yerlerde kullanarak ekleme yanlışları da yapmışlardır.

Tablo Noktalama ve yazım yanlışlarının cinsiyete göre dağılımı

	Ekleme		Yanlış sayısına oran (%)		Çıkarma		Yanlış sayısına oran (%)		Seçim		Yanlış sayısına oran (%)	
	K	E	K	E	K	E	K	E	K	E	K	E
Toplam	48	208	3	4	170	489	10.8	9.6	184	929	11.7	18.3

20. Tablo Deneklerin yapmış olduğu mekanik yanlışlardan örnekler

- D.1 – T.5/T/K Havalimandayken ailemle *oturyordum* (,) sohbet ettik. N/Ç
 D.22 – T.3/T/T resim yapmak *yarışma'da*, o ödülü N/E
 D.19 – T.19/T/E sordu. kim *ayyakkabı* götürdü? N/S & H/E
 D.3 – T.2/K/E moderniden *hoşlamıyorlar* H/Ç
 D.20 – T.9/ T/K mendil *tabakin* içine H/S
 D.22 – T.2/T/E bir çizgi filmi izlemek *başladık*. H/S

Daha önce belirtildiği gibi, öğrenciler kursta aynı kura devam ediyor olmalarına rağmen, aralarında bireysel farklar olabileceği düşüncesiyle Türkçe yeterliliklerini ölçmek için iki tümce tamamlama testi verilmiştir. Bu testlerden elde edilen sonuçlara göre, öğrencilerin yeterlilik düzeyi orta (3 ile 7 arasında puan alanlar) ve ileri (8 ile 12 arasında puan alanlar) olmak üzere ikiye ayrılarak ortalama değer hesaplanmıştır.

21. Tablo Yeterlilik sonuçlarına göre ortalama yanlış oranı

	Denek sayısı (45 x 2 kompozisyon)	Ortalama	Standart sapma	Standart Yanlış Ortalaması
Orta düzey	38	87.7105	38.9857	6.3243
İleri düzey	52	63.6538	27.6220	3.8305

Yukarıdaki tabloda sunulan sonuçlara göre, öğrenciler arasında, standart sapma oranı yüksek olmasına rağmen, ortalama değerler arasında fark olduğu görülmektedir. Bu da öğrencilerin yeterlilik düzeyindeki iyileşmenin yapılan yanlış oranının azalmasına katkı sağladığını gözler önüne sermektedir.

4. Sonuç

Çalışmada öğrencilerin en çok yanlış yaptığı alanın biçimbilim, özellikle çekim eklerinin kullanımı olduğu görülmüştür. Bu yanlışların, Türkçede zaman, kişi, tekil-çoğul ve bazen de durum eklerinin sözcük sonunda eklerle veriliyor oluştundan kaynaklanmaktadır. Eklerle baş edemeyen öğrenciler ya hiç kullanmamakta ya da yanlış eki kullanmaktadır. Kimi zamanda ekleri genelleyerek yanlış yerlerde kullanmaktadır. Eklerle ilgili daha çok alıştırma sunulması sorunun giderilmesine yardımcı olabilir.

Öğrenciler ana dilleri ve bildikleri diğer dillerin etkisiyle sözcük kullanmada yüksek oranda seçim yanlışı yapmıştır. Bazı sözcükler olması gereken bağlamda ya hiç kullanılmamış ya da yanlış kullanılmıştır. Bu çalışma öğrencilerin sözcük birlikteliklerine ilişkin daha çok girdiye ihtiyacı olduğunu açığa çıkarmıştır.

Oldukça esnek bir sözdizim yapısına sahip olan Türkçenin kullanımında öğrencilerin sözcüklerin yerini değiştirdikleri ve böylece yanlış yaptıkları da bulgular arasında yer almıştır. Mekanik yanlışlar konusunda da çarpıcı sonuçlar elde edilmiş ve Türkçe öğretiminde öğrencilere heceleme ve noktalama işaretleri konusunda uygulama yaptırılması gerektiği ortaya çıkmıştır.

Kaynakça

BROWN, H. Douglas, (1987), *Principles of Language Learning and Teaching*. Prentice Hall.

CORDER, Pit, (1967), "The Significance of Learner's Errors", *Error Analysis* (Ed. J. Richards), Longman, s. 19-27.

CORDER, Pit, (1971), "Idiosynratic Dialects and Error Analysis", *Error Analysis* (Ed. J. Richards), Longman, s. 158-172.

ELLIS, Rod, (1997), *Second Language Acquisition*, Oxford: Oxford University Press.

JARVIS, Scott ve PAVLENKO, Aneta, (2008), *Crosslinguistic Influence in Language and Cognition*, New York: Routledge.

JARVIS, Scott, (1998), *Conceptual Transfer in the Interlingual Lexicon*, Bloomington, IN: IULC Publications.

ODLIN, Terence, (2005), "Cross-Linguistic Influence and Conceptual Transfer: What are the Concepts?", *Annual Review of Applied Linguistics*, Cilt: 25, s. 3-25.

RICHARDS, Jack, (Ed.), 1974, *Error Analysis*, Longman.

SELINKER, Larry, (1972), Interlanguage. *Error Analysis* (Ed. J. Richards), Longman, 31-54.

SJÖHOLM, Kaj, (1995), *The Influence of Crosslinguistic, Semantic, and Input Factors on the Acquisition of English Phrasal Verbs: A Comparison between Finnish and Swedish Learners at an Intermediate and Advanced Level*, Abo, Finland: Abo Akademi University Press.